



SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-72-03

Druk nr 1713
Warszawa, 23 czerwca 2003 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych.

Z wyrazami szacunku

(-) Leszek Miller

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

podaje do powszechnej wiadomości:

Konwencja osiedleńcza między Polską a Turcją, podpisana w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r., zostaje wypowiedziana przez Rzeczpospolitą Polską.

Na dowód czego wydany został akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie dnia 2003 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Aleksander Kwaśniewski

PREZES RADY MINISTRÓW

Leszek Miller

U S T A W A

z dnia

o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wypowiedzenia Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Konwencja osiedleńcza między Polską a Turcją została podpisana w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r., a następnie ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 10 marca 1932 r. (Dz. U. Nr 32, poz. 326) i ogłoszona 12 stycznia 1934 r. (Dz. U. z 1934 r. Nr 3, poz. 7). Jest w zasadzie jedyną, obowiązującą obecnie umową międzynarodową dwustronną, regulującą tak szerokie spektrum spraw. Dotyczy ona bowiem:

- 1) osiedlania się, przebywania, przyjazdu i wyjazdu,
- 2) posiadania, nabywania, wynajmowania wszelkich ruchomości i nieruchomości oraz rozporządzania nimi,
- 3) wykonywania handlu, przemysłu, rzemiosł i innych zawodów, niezastrzeżonych dla krajowców,
- 4) pobierania opłat, podatków i innych ciężarów, związanych m.in. z przebywaniem, posiadaniem mienia, wykonywaniem handlu, przemysłu, rzemiosła i zawodu,
- 5) prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki akcyjnej lub innej spółki handlowej,
- 6) niepodlegania służbie wojskowej i kontrybucjom,
- 7) dostępu do sądów i obrony w instancjach sądowych wszystkich stopni.

Konwencja osiedleńcza między Polską a Turcją została ratyfikowana przez nasz kraj ponad 70 lat temu w zupełnie odmiennej sytuacji geopolitycznej, zanim jeszcze został ustalony powojenny porządek w Europie. Bezpośredni wpływ na obecny kształt stosunków społecznych i gospodarczych między obydwojoma krajami miał rozwój wielostronnej współpracy międzynarodowej na przestrzeni tych 70 lat w dziedzinach objętych regulacją przedmiotowej umowy. Między innymi zmianie uległy warunki dotyczące przekraczania granic oraz pobytu w państwach położonych w Europie. Przyczynił się do tego postępujący proces integracji europejskiej. Najistotniejsze zmiany nastąpiły w ostatnim dziesięcioleciu, kiedy to Polska dołączyła do państw aspirujących do uzyskania członkostwa w Unii Europejskiej, a tym samym zobowiązała się do dostosowania swojego prawa do wymogów prawa wspólnotowego, w tym również do weryfikacji wiążących ją umów międzynarodowych i – w przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności – do ich wypowiedzenia w zakresie, w jakim te umowy są niezgodne z prawem Unii Europejskiej.

Przystępując do zbadania potrzeby wypowiedzenia Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, należało wziąć pod uwagę jej interdyscyplinarny charakter, daleko wykraczający poza zakres, który mógłby sugerować jej tytuł. Podjęcie właściwej decyzji co do dalszego postępowania w przedmiotowej sprawie, w szczególności stwierdzenia, czy Konwencja ta wymaga zmiany, czy wypowiedzenia, poprzedziło zasięgnięcie opinii ministrów właściwych do spraw, których umowa ta dotyczy.

Z konsultacji przeprowadzonych przez Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców z ministrami, w których zakresie zainteresowania pozostają zagadnienia objęte przedmiotową regulacją, wynika, że postanowienia umowy są w większości nieaktualne, bądź z uwagi na fakt istnienia innych, nowszych umów zawierających podobne, powtarzające lub precyzujące zapisy przedmiotowej umowy, bądź ze względu na zmiany geopolityczne, jakie nastąpiły od momentu związania się Polski Konwencją (nie istnieje np. Wolne Miasto Gdańsk).

W opinii Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej postanowienia umowy dotyczące stosowania klauzuli najwyższego uprzywilejowania w stosunku do obywateli Turcji w zakresie, o którym mowa w art. 1 Konwencji, czyli osiedlania się, przebywania, wjazdu i przejazdu, są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Szczegółowa analiza poszczególnych przepisów oraz przeprowadzone konsultacje przemawiają za wypowiedzeniem całości, a nie tylko niektórych postanowień Konwencji.

- Art. I stanowi, że obywatelom jednej z Umawiających się Stron przysługuje na terytorium drugiej Strony prawo osiedlania się, przebywania, wyjazdu i przejazdu, przenoszenia się z miejsca na miejsce, a także swobodnego opuszczania tego terytorium, z zastrzeżeniem zastosowania się do ustaw i przepisów obowiązujących lub które będą obowiązywać. Zgodnie z Protokołem podpisania Konwencji postanowienia art. I nie naruszają w niczym stosowania przez jedną z Umawiających się Stron do obywateli drugiej Umawiającej się Strony przepisów dotyczących cudzoziemców, które są lub będą obowiązujące u tej ostatniej, z zastrzeżeniem stosowania w tym względzie klauzuli narodu największego uprzywilejowania. Po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej pojęcie klauzuli narodu największego uprzywilejowania będzie rozumiane jako katalog przywilejów (takich jak np.: prawo do swobodnego przemieszczania się, osiedlania się, prawo do pracy), z których będą korzystać obywatele państw członkowskich Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Oznacza to, że, stosownie do postanowień Konwencji osiedleńczej, obywatele Turcji także korzystaliby z tych praw.

Tymczasem państwa członkowskie nie mają swobody zawierania umów dotyczących polityki wizowej, migracyjnej i azylowej, które ustanawiałyby dla obywateli pewnych państw rozwiązania korzystniejsze od uregulowań przewidzianych w tym zakresie w aktach prawa wspólnotowego.

Jak stanowi Rozporządzenie Rady Nr 539/2001 z dnia 15 marca 2001 r., zmienione Rozporządzeniem Rady Nr 2414/2001 z dnia 7 grudnia 2001 r., określające państwa trzecie, których obywatele mają obowiązek posiadania wiz przy przekraczaniu granic zewnętrznych, oraz państwa trzecie, których obywatele są wyłączeni z tego obowiązku, obywatele Turcji są obowiązani do posiadania wizy przy przekraczaniu granic zewnętrznych Unii Europejskiej. Wobec powyższego przyznanie przez Polskę obywatelom Turcji prawa swobodnego wjazdu i pobytu, na zasadach przewidzianych dla obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego, pozostawałoby w sprzeczności z *acquis communautaire*.

- Art. II dotyczy możliwości wydawania w indywidualnych przypadkach decyzji zakazujących przebywania lub osiedlania na terytorium drugiej strony, stosownie do przepisów odnoszących się do wszystkich cudzoziemców. Umowa nie przewiduje zatem odmiennego traktowania obywateli Turcji w zakresie zakazywania, w drodze decyzji, przebywania lub osiedlania się, a także wysiedlania z terytorium Polski, niż to zostało określone w ustawie z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. Nr 127, poz. 1400 oraz z 2002 r. Nr 41, poz. 365, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 731 i Nr 89, poz. 804).

- Art. III dotyczący posiadania, nabywania, wynajmowania wszelkich ruchomości i nieruchomości oraz rozporządzania nimi – cudzoziemcami najbardziej uprzywilejowanymi w zakresie nabywania nieruchomości będą rolnicy, pochodzący z państw członkowskich UE i EOG, przy zastosowaniu okresów przejściowych, w zależności od regionu Polski, w którym są położone grunty rolne, będące przedmiotem uprzedniej dzierżawy, koniecznej do nabycia tych nieruchomości. Po upływie dwunastoletniego okresu przejściowego obywatele państw UE i EOG będą mogli nabywać nieruchomości rolne bez zezwolenia, bez względu na okres dzierżawy i w tym znaczeniu staną się narodem najbardziej uprzywilejowanym.

- Art. IV dotyczy traktowania obywateli jednej Umawiającej się Strony na terytorium drugiej Umawiającej się Strony jak narodu najbardziej uprzywilejowanego w zakresie

prawa wykonywania handlu, rzemiosła, przemysłu oraz zawodów, których wykonywanie nie jest według prawa krajowego zastrzeżone wyłącznie dla krajowców. Art. VI zaś stanowi o uznaniu za legalne istniejących na terytorium każdej z Umawiających się Stron spółek akcyjnych, innych spółek handlowych, włączając spółki przemysłowe i finansowe, towarzystw ubezpieczeniowych i transportowych działających legalnie na terytorium drugiej Umawiającej się Strony, o ile ich działalność nie zmierza do nieuczciwego celu. Przepis ten reguluje także kwestie związane z uzyskiwaniem zezwoleń, zakładaniem filii, oddziałów, opłatami z tytułu otrzymywania aktów koncesyjnych i rejestracyjnych, nabywaniem majątku ruchomego i nieruchomego oraz dochodzeniem roszczeń. Sprawy, o których mowa wyżej, na gruncie krajowego porządku prawnego są regulowane ustawą z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178, z 2000 r. Nr 86, poz. 958, Nr 114, poz. 1193, z 2001 r. Nr 67, poz. 679, Nr 49, poz. 509, Nr 102, poz. 1115, Nr 147, poz. 1643 oraz z 2002 r. Nr 1, poz. 2, Nr 115, poz. 995 i Nr 130, poz. 1112), Kodeksem spółek handlowych, jak też innymi ustawami. W stosunkach dwustronnych między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Turecką obowiązuje umowa o wolnym handlu między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Turecką sporządzona w Ankarze dnia 4 października 1999 r. (Dz. U. z 2000 r. Nr 57, poz. 680 oraz z 2001 r. Nr 143, poz. 1609) , która utraci swoją moc wiążącą po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej, w zakresie zaś inwestycji – umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Tureckiej o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji sporządzona w Ankarze dnia 11 sierpnia 1991 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 112, poz. 539). Umowa ta, po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej, pozostanie wiążąca.

- Art. V dotyczy pobierania opłat, podatków i innych ciężarów, związanych m.in. z przebywaniem, posiadaniem mienia, wykonywaniem handlu, przemysłu, rzemiosła i zawodu. Całokształt spraw odnoszących się do opodatkowania dochodu oraz dokonywania inwestycji w stosunkach między Polską a Turcją regulują: umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Tureckiej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku, sporządzona w Warszawie dnia 3 listopada 1993 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 11, poz. 58), oraz ww. umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji.
- Art. VII formułujący zasadę niepodlegania służbie wojskowej i kontrybucjom nie wprowadza odmiennych regulacji w tym zakresie niż ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 21, poz. 205, Nr 74, poz. 676, Nr 81, poz. 732, Nr 113, poz. 984 i 985, Nr 156, poz.

1301, Nr 166, poz. 1363, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679 i 1687 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 90, poz. 844 i Nr 96, poz. 874). Art. 58 ww. ustawy stanowi bowiem, że obywatelom służby wojskowej w zakresie uregulowanym ustawą podlegają obywatele polscy, a zatem, rozumując a contrario, wszystkie osoby nie będące obywatelami polskimi, którymi są cudzoziemcy, w tym obywatele Turcji, nie są obowiązani do służby wojskowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

- Art. VIII zawiera ogólną zasadę dostępu do sądu obywateli drugiej strony. Rozwinięcie jej stanowią: umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Turecką o pomocy prawnej w sprawach cywilnych i handlowych, podpisana w Warszawie dnia 12 kwietnia 1988 r. (Dz. U. z 1992 r. Nr 3, poz. 13), oraz umowa między Polską Rzeczpospolitą Ludową a Republiką Turecką o pomocy prawnej w sprawach karnych, o ekstradycji i o przekazywaniu osób skazanych, podpisana w Ankarze dnia 9 stycznia 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 52, poz. 224). Konwencja reguluje jedynie fragment kwestii dotyczących dostępu do sądów i to fragment natury ogólnej, którego treść wypełniają ww. umowy.
- Art. IX dotyczy rozszerzenia obowiązkiwania Konwencji na Wolne Miasto Gdańsk, podczas gdy ten podmiot prawa międzynarodowego nie istnieje już od września 1939 r., kiedy to został wcielony do III Rzeszy. Po II wojnie światowej Gdańsk stał się integralną częścią Polski i nie ma autonomicznej pozycji.

W świetle powyższych argumentów dalsze pozostawanie w mocy Konwencji osiedleńczej, w kontekście przystąpienia polski do Unii Europejskiej, spowodowałoby, że w polskim porządku prawnym obowiązywałyby przepisy niezgodne z *acquis communautaire*, podczas gdy na podstawie art. 68 Układu Europejskiego Polska jest zobligowana do zapewnienia zgodności ustawodawstwa krajowego z ustawodawstwem Wspólnoty. Należy ponadto dodać, że Konwencja osiedleńcza zawiera postanowienia w znacznej części nieodpowiadające obecnej sytuacji geopolitycznej lub takie, które zostały zastąpione innymi, bardziej szczegółowymi umowami dwustronnymi między Polską a Turcją.

Z uwagi na fakt, że przedmiotowa Konwencja już od dłuższego czasu nie jest stosowana, jej wypowiedzenie nie spowoduje negatywnych skutków społecznych i gospodarczych dla obywateli obu stron. Wobec powyższego, wypowiedzenie Konwencji nie spowoduje również żadnych skutków finansowych dla budżetu państwa. Działania mające na celu wypowiedzenie Konwencji przyczynią się natomiast do uporządkowania systemu prawnego, zwłaszcza w zakresie aktów prawnych dotyczących stosunków z Turcją.

Konwencja przewiduje w art. XI możliwość jej wypowiedzenia przez każdą z Umawiających się Stron w każdej chwili, z tym że wypowiedzenie jest skuteczne po

upływie 12 miesięcy. Zostanie ona wypowiedziana w trybie art. 22 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz z 2002 r. Nr 216, poz. 1824), co wymaga, zgodnie z zasadą *acte contraire*, uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie. Umowa międzynarodowa ratyfikowana za zgodą wyrażoną w ustawie przed wejściem w życie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. na podstawie obowiązujących w czasie ratyfikacji przepisów i ogłoszona w Dzienniku Ustaw, jeżeli dotyczy kategorii spraw wymienionych w art. 89 ust. 1 Konstytucji (m.in. wolności, praw, obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji) wymaga ww. trybu.

31/06/esz

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 10 marca 1932 r.

w sprawie ratyfikacji konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej wraz z protokołem podpisania w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej ratyfikacji konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej wraz z protokołem podpisania w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931 r.

Art. 2. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Zagranicznych, wykonanie zaś postanowień powyższej konwencji Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi właściwymi ministrami.

Art. 3. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: w z. *Wł. Zawadzki*

Minister Spraw Zagranicznych: *August Zaleski*

Minister Spraw Wewnętrznych: *Bronisław Pieracki*

Dz.U.34.3.7

KONWENCJA OSIEDLEŃCZA

między Polską a Turcją,

podpisana w Ankarze, dnia 29 sierpnia 1931 r.

(Dz. U. z dnia 12 stycznia 1934 r.)

(Ratyfikowana zgodnie z ustawą z dnia 10 marca 1932 r. - Dz. U. R. P. Nr. 32, poz. 326).

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

MY, IGNACY MOŚCICKI,

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ,

wszem wobec i każdemu z osobna, komu o tem wiedzieć należy, wiadomem czynimy:

W dniu dwudziestym dziewiątym sierpnia tysiąc dziewięćset trzydziestego pierwszego roku została podpisana w Ankarze między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Tureckiej konwencja osiedleńcza wraz z protokołem podpisania o następującem brzmieniu dosłownem:

KONWENCJA

osiedleńcza między Polską a Turcją.

PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z jednej strony

i

PREZYDENT REPUBLIKI TURECKIEJ

z drugiej strony

uznawszy, że dla rozwoju stosunków gospodarczych między obu krajami, jako też dla uregulowania warunków osiedlenia obywateli polskich w Turcji i obywateli tureckich w Polsce - pożytecznem jest zastąpić konwencję zawartą w Lozannie dnia 23 lipca 1923 r. przez nową konwencję osiedleńczą, mianowali swymi odnośnymi pełnomocnikami a mianowicie: (pominięto),

KTÓRZY, po okazaniu sobie wzajemnie swych pełnomocnictw uznanych za dobre i w należytej formie, zgodzili się na następujące postanowienia:

Artykuł I.

Obywatelom jednej z Wysokich Umawiających się Stron przysługuje na terytorjum drugiej Strony prawo osiedlania się, przebywania, wyjazdu i przyjazdu, przenoszenia się z miejsca na miejsce, a także swobodnego opuszczania tego terytorjum z zastrzeżeniem zastosowania się do ustaw i przepisów obowiązujących lub które będą obowiązywać.

Rozumie się jednak, że postanowienia powyższe nie naruszają w niczym praw przyznanych każdej z Wysokich Umawiających się Stron do normowania imigracji zapomocą ustaw.

Artykuł II.

Każda z Wysokich Umawiających się Stron zastrzega sobie prawo zakazania obywatelom drugiej Strony, w drodze zarządzeń indywidualnych, przebywania lub osiedlania się na jej terytorjum lub wysiedlania ich stosując się do ustaw i przepisów obowiązujących w stosunku do wszystkich cudzoziemców.

Artykuł III.

Obywatele jednej z Wysokich Umawiających się Stron będą korzystali na terytorjum drugiej Strony, stosując się do praw i rozporządzeń kraju, z traktowania narodu najbardziej uprzywilejowanego co do prawa posiadania, nabywania, wynajmowania wszelkich ruchomości i nieruchomości i rozporządzania nimi w dowolny sposób przyczem rozumie się, że będą mogli oni nabywać tylko to mienie, nabycie którego przez cudzoziemców jest dopuszczone na zasadzie ustaw krajowych.

W wypadkach przewidzianych w ustępie poprzednim nie będą mogli podlegać podatkom, opłatom lub ciężarom jakiegokolwiek bądź rodzaju innym lub większym aniżeli te, które są lub będą stosowane do krajowców.

Będzie im dozwolone również swobodne wywożenie swego mienia lub wogóle towarów, stosując się do ustaw i przepisów krajowych. Nie będą oni podlegali w tej sprawie żadnemu innemu ograniczeniu, ani żadnym opłatom innym lub większym aniżeli te, którym podlegaliby w podobnych okolicznościach obywatele kraju najbardziej uprzywilejowanego lub któreby się od nich należały.

Artykuł IV.

Obywatele jednej z Wysokich Umawiających się Stron korzystać będą na terytorjum Strony drugiej, stosując się do ustaw i rozporządzeń krajowych z traktowania narodu najbardziej uprzywilejowanego, o ile chodzi o prawo wykonywania handlu, przemysłu, rzemiosł i zawodów, których wykonywanie nie jest lub nie byłoby według prawa krajowego zastrzeżone wyłącznie dla krajowców.

Artykuł V.

Obywatele każdej z Wysokich Umawiających się Stron nie będą płacić na terytorjum Strony drugiej za siebie i za swoje mienie a także za wykonywanie wszelkiego rodzaju handlu, przemysłu, rzemiosła i zawodu żadnego podatku, opłaty lub ciężaru jakiegokolwiek bądź rodzaju innych lub większych aniżeli te, które są pobierane od krajowców bez względu na to na czy rachunek są one pobierane.

Postanowienia niniejszej konwencji nie stanowią przeszkody do pobierania w danym wypadku opłat odnoszących się do pobytu cudzoziemców, jak również do formalności ich rejestracji. Sprawa ta podlegać będzie zasadzie traktowania narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Artykuł VI.

Spółki akcyjne i inne spółki handlowe włączając spółki przemysłowe i finansowe, towarzystwa ubezpieczeniowe i transportowe, które mają siedzibę na terytorjum jednej z Wysokich Umawiających się Stron, a które istnieją legalnie, zgodnie z ustawodawstwem tej ostatniej, będą uznane przez drugą Stronę, jako istniejące legalnie, o ile nie zdążają do nieuczciwego celu.

Spółki powyższe będą mogły, stosując się do ustaw i przepisów drugiego kraju obowiązujących lub które będą obowiązywać o ile ustawodawstwo tego ostatniego przewiduje obowiązek uzyskania zezwolenia, po otrzymaniu tegoż, osiedlać się na terytorjum tego kraju, zakładać filje, oddziały lub agencje, oraz występować przed sądami jako powód lub strona pozwana.

Działalność tych spółek, założonych zgodnie z ustawodawstwem jednej z Wysokich Umawiających się Stron, o ile odbywa się na terytorjum drugiej, podlegać będzie ustawom i przepisom tejże. Nie będą one traktowane, co do ich działalności, mniej korzystnie aniżeli spółki narodu najbardziej uprzywilejowanego.

Oдноśnie wszystkiego, co się tyczy opieki prawnej i sądowej ich mienia, korzystać będą w drugim kraju, z takiego samego traktowania, jak spółki krajowe.

Spółki jednej z Wysokich Umawiających się Stron, jako też ich filje, oddziały i ajencje, nie będą podlegały na terytorjum drugiego kraju, co do ceł, opłat i podatków, większemu obciążeniu skarbowemu aniżeli to, któremu podlegają spółki narodu najbardziej uprzywilejowanego. Rozumie się, że będą one obowiązane uiszczać opłaty, należne za otrzymanie aktów koncesyjnych i rejestracyjnych dla spółek cudzoziemskich i składać kaucje, przewidziane przez ustawy. Będą one podlegały świadczeniom lub rekwizycjom wojskowym tylko w tej mierze i na warunkach, przewidzianych dla spółek krajowych.

Co się tyczy podatków od kapitału, dochodów i zysków, każda z Wysokich Umawiających się Stron, będzie opodatkowywała spółki drugiej Strony zależnie od rodzaju podatków, jedynie w stosunku do części aktywów spółki, inwestowanej na jej terytorjum, do majątków jakie te spółki na niem posiadają, do zysków jakie spółki te otrzymują na niem lub do interesów jakie tam prowadzą.

Spółki te będą mogły na tych samych warunkach co spółki narodu najbardziej uprzywilejowanego, stosując się do ustaw kraju nabywać majątek ruchomy wszelkiego rodzaju. Będzie to miało zastosowanie zgodnie z artykułem 3, przy nabywaniu nieruchomości potrzebnych do działalności spółki, rozumiejąc, w tym wypadku, że nabycie nie stanowi samego celu spółki.

Artykuł VII.

Obywatele jednej z Wysokich Umawiających się Stron nie będą podlegać, tak w czasie pokoju, jak i w czasie wojny, na terytorjum drugiej Strony, żadnej służbie wojskowej ani żadnej kontrybucji, czyto w gotówce, czy w naturze, przeznaczonej do zastąpienia osobistej służby wojskowej.

Z wyjątkiem świadczeń i rekwizycji nałożonych tak w czasie wojny, jak w czasie pokoju na krajowców, które stosowane będą do obywateli drugiej Strony na takich samych warunkach jak do krajowców za zwrotem odszkodowań przewidzianych przez odnośne ustawodawstwo. Nie będą wymagane od obywateli drugiej Strony żadne inne świadczenia, jak tylko te, które stanowią opłatę lub podatek ustanowiony zgodnie z ustawami, na rzecz Państwa lub jego działów administracyjnych. Postanowienie to stosowane będzie również do spółek jednej ze Stron, znajdujących się na terytorjum Strony drugiej.

Obywatele jednej ze Stron zwolnieni będą na terytorjum Strony drugiej od wykonania jakichkolwiek obowiązujących funkcji sądowych, administracyjnych lub komunalnych z wyjątkiem tych wypadków gdy prawo stanowi inaczej.

Obywatele, jak również spółki jednej z Wysokich Umawiających się Stron będą mogli, na terytorjum drugiej Strony, być wywłaszczeni z majątku, lub pozbawieni czasowo prawa użytkowania ich majątków, jedynie dla celów prawnie uznanej użyteczności publicznej i po uprzednim zapłaceniu słusznego odszkodowania, stosownie do procedury, ustalonej przez ustawodawstwo miejscowe.

Artykuł VIII.

Obywatele jednej z Wysokich Umawiających się Stron będą mieli, na terytorjum drugiej stosując się do ustaw krajowych, wolny dostęp do sądów, tak w celu ubiegania się o swoje prawa, jako też w celu ich obrony w instancjach sądowych wszystkich stopni, ustanowionych przez prawo. Będą mogli używać we wszystkich instancjach adwokatów i agentów wszystkich klas, upoważnionych przez ustawy krajowe i będą korzystali pod wszystkimi temi względami z tych samych praw i dogodności, które są lub będą udzielone krajowcom. Spółki, wymienione w ustępie pierwszym artykułu VI, będą korzystały, w sprawach sądowych, z tych samych praw, co i obywatele.

Wszelkie kwestje dotyczące kaucji judicatum solvi, bezpłatnej pomocy sądowej, wykonywania wyroków sądowych i doręczania aktów sądowych, zastrzeżone są w specjalnej konwencji, mającej być zawartą między Wysokimi Umawiającymi się Stronami.

Do czasu zawarcia tej konwencji, wszystkie te sprawy regulowane będą przez ustawodawstwo miejscowe.

Artykuł IX.

Rząd Polski, do którego należy prowadzenie spraw zagranicznych Wolnego Miasta Gdańska, na mocy artykułu 104 Traktatu Wersalskiego i artykułów 2 i 6 konwencji, podpisanej w Paryżu 9 listopada 1920, między Rzeczpospolitą Polską a Wolnym Miastem Gdańskiem, zastrzega sobie prawo oświadczenia, że Wolne Miasto jest Umawiającą się Stroną w niniejszej konwencji i że przyjmuje ono zobowiązania i nabywa prawa z niej wynikające.

Artykuł X.

Wysokie Umawiające się Strony uznają, że konwencja osiedleńcza, podpisana między Niemi w Lozannie, 23 lipca 1923 roku, przestanie obowiązywać począwszy od daty wejścia w życie niniejszej konwencji.

Artykuł XI.

Konwencja niniejsza zawarta jest na trzy lata.

Będzie ona ratyfikowana i wejdzie w życie w trzydzieści dni po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych, która będzie miała miejsce w Warszawie.

O ile konwencja nie zostanie wypowiedziana na dwanaście miesięcy przed jej wygaśnięciem, będzie ona przedłużona w drodze milczącej zgody, przyczem każda ze Stron zastrzega sobie prawo wypowiedzenia jej w każdej chwili, z tem że konwencja wygaśnie w dwanaście miesięcy od chwili wypowiedzenia.

Na dowód czego, wyżej wskazani Pełnomocnicy oby Stron należycie upoważnieni w tym celu, podpisali niniejszą konwencję i opatrzyli ją swemi pieczęciami.

Sporządzone w dwóch egzemplarzach w Ankarze, dnia 29 sierpnia 1931.

PROTOKÓŁ PODPISANIA

W chwili przystąpienia do podpisania konwencji, Pełnomocnicy zgodzili się na następujące postanowienia:

Do artykułu I.

Postanowienia artykułu pierwszego nie naruszają w niczem stosowania przez jedną z Wysokich Umawiających się Stron do obywateli drugiej Wysokiej Umawiającej się Strony przepisów, dotyczących cudzoziemców, które są lub będą obowiązujące u tej ostatniej, z zastrzeżeniem stosowania w tym względzie klauzuli narodu największego uprzywilejowania.

Do artykułu IV.

W razie gdyby w przyszłości jedna z Wysokich Umawiających się Stron przyznała obywatelom Państwa trzeciego jakikolwiek przywilej w zakresie wykonywania zawodów i rzemiosł, zastrzeżonych dla jej obywateli, przywilej ten, z wyjątkiem wypadków przyznanych indywidualnie - rozciągnięty zostanie jednocześnie i bez ich żądania na obywateli drugiej Strony.

Strony nie będą mogły powoływać się na klauzulę narodu najbardziej uprzywilejowanego w celu uzyskania przyznania swym obywatelom praw, nabytych na mocy aktów międzynarodowych, zawartych przed podpisaniem niniejszej konwencji.

W razie, gdyby nowa ustawa zastrzegająca jakiekolwiek zawody lub rzemiosła krajowcom przyznała prawa nabyte dla wykonywania tych zawodów lub rzemiosł traktowania narodu najbardziej uprzywilejowanego, przewidziane w ust. I będzie mogło być żądane w stosunku do tych praw nabytych, dla obywateli każdej z Wysokich Umawiających się Stron jedynie wtedy, jeżeli ci obywatele rzeczywiście wykonywali wymienione zawody lub rzemiosła przez przeciąg czasu i na warunkach przewidzianych przez ustawy.

Do artykułu VI.

Wobec postanowień artykułu VI, Wysokie Umawiające się Strony nie zamierzają wyłączać spółek polskich, wykonywujących swe główne transakcje w Turcji od stosowania artykułu XV ustawy tureckiej z dnia 30 listopada 1330 (1914).

Ustęp poprzedni nie odnosi się do filij i oddziałów banków polskich, mających swoją siedzibę w Polsce.

Protokół niniejszy stanowi część integralną konwencji osiedleńczej. Będzie on ratyfikowany wraz z tą konwencją i wejdzie w życie tego samego dnia co i ona.

Ankara, 29 sierpnia 1931.

Zaznajomiwszy się z powyższą konwencją i protokołem podpisania, uznaliśmy je i uznajemy za słuszne zarówno w całości, jak i każde z zawartych w nich postanowień; oświadczamy, że są one przyjęte, ratyfikowane i potwierdzone i przyrzekamy, że będą niezmiennie zachowywane.

NA DOWÓD CZEGO, wydaliśmy Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej.

W Warszawie, dnia 31 maja 1932 r.



SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW
ZAGRANICZNYCH

Prof.dr hab. Danuta Hübner

Sekr. Min. DH/1733 /2003/DPE-kcg

Warszawa, 4.06. 2003 r.

Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Opinia o zgodności:

- projektu ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze, dnia 29 sierpnia 1931r.
- projektu uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją podpisanej w Ankarze, dnia 29 sierpnia 1931r., do wypowiedzenia,

z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

W związku z przedłożonym projektem ustawy o wypowiedzeniu Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931r. (pismo nr RM-10-72-03) oraz projektem uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją podpisanej w Ankarze, dnia 29 sierpnia 1931r., do wypowiedzenia (pismo nr RM-111-149-03), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

- I. Celem przedłożonych projektów jest wypowiedzenie Konwencji Osiedleńczej między Polską a Turcją z dnia 29 sierpnia 1931r. Powyższa Konwencja przyznaje obywatelom Umawiających się Stron prawo do:
 - osiedlania się, przebywania, przyjazdu i wyjazdu, przenoszenia się z miejsca na miejsce oraz swobodnego opuszczania terytorium (art. I),

- posiadania, nabywania, wynajmowania wszelkich ruchomości i nieruchomości i rozporządzania nimi w sposób dowolny – na zasadach narodu najbardziej uprzywilejowanego (art. III), z zastrzeżeniem praw danego kraju i w odniesieniu tylko do tego mienia, którego nabycie przez cudzoziemców jest dopuszczone na zasadzie ustaw krajowych,
- wykonywania handlu, przemysłu, rzemiosł i zawodów, których wykonywanie nie jest zastrzeżone wyłącznie dla krajowców – na zasadach narodu najbardziej uprzywilejowanego (art. IV),
- zwolnienia z opłat, podatków związanych z przebywaniem, posiadaniem mienia, wykonywaniem wszelkiego rodzaju handlu, przemysłu, rzemiosła i zawodu - na zasadach traktowania narodowego (art. V),
- działalności spółek istniejących legalnie – na zasadach narodu najbardziej uprzywilejowanego (art. VI).

Zgodnie z przepisami Konwencji, obywatele Turcji w wielu dziedzinach mają być traktowani przy zastosowaniu **klauzuli najwyższego uprzywilejowania**.

II. Należy zauważyć, iż postanowienia przedmiotowej Konwencji odnoszą się do kwestii uregulowanych w prawie Unii Europejskiej, w tym do zasad:

- swobodnego przepływu pracowników,
- prowadzenia działalności gospodarczej,
- swobody świadczenia usług,
- swobody przepływu kapitału,
- polityki wizowej, azylowej i imigracyjnej.

III. Podstawowe przepisy odnoszące się do ww. zasad znajdują się w Traktacie ustanawiającym Wspólnotę Europejską (TWE), w szczególności w przepisach art. 39-69, tj. Tytułu III: Swobodny przepływ osób, usług i kapitału, a także w Tytule IV dotyczącym wiz, azylu, imigracji i innych polityk związanych ze swobodą przepływu osób.

Należy ponadto zauważyć, iż odnoszą się one do czterech swobód rynku wewnętrznego, a zatem dotyczą co do zasady przepływu pomiędzy państwami członkowskimi Unii Europejskiej, a nie pomiędzy państwem członkowskim a państwem trzecim. W związku z powyższym, szczególnej analizy wymagają postanowienia Tytułu IV TWE.

IV. Bardzo istotne znaczenie dla stwierdzenia zgodności przepisów Konwencji z prawem UE ma również ustalenie, czy państwa członkowskie UE posiadają kompetencje do zawierania umów międzynarodowych w ww. dziedzinach.

Zgodnie z art. 5 TWE, „Wspólnota działa w granicach kompetencji jej powierzonych oraz celów wyznaczonych jej niniejszym Traktatem. W dziedzinach, które nie należą do jej kompetencji wyłącznej, Wspólnota podejmuje działania, zgodnie z zasadą subsydiarności, tylko wówczas i tylko w takim zakresie, w jakim cele proponowanych działań nie mogą być osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, a mogą, z uwagi na rozmiary lub skutki proponowanych działań, zostać lepiej osiągnięte na poziomie wspólnotowym. Działanie Wspólnoty nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów niniejszego Traktatu”. Zaznaczyć należy, iż zarówno tworzenie rynku wewnętrznego (a więc ustanawianie swobodnego przepływu osób, towarów, usług i kapitału) oraz środki dotyczące wejścia i przemieszczania się osób zgodnie z Tytułem IV TWE, należą do dziedzin, w których Wspólnota posiada kompetencje (art. 3 TWE).

Zakres kompetencji przekazanych Wspólnocie można podzielić na kompetencje wewnętrzne i zewnętrzne, stosownie do tego, czy upoważnia się Wspólnotę do działania wewnątrz niej samej, czy też w stosunku do państw trzecich i organizacji międzynarodowych.

Teoria prawa wspólnotowego wskazuje, że tylko dwie dziedziny można jednoznacznie przypisać do kompetencji zewnętrznych: wspólną politykę handlową (tytuł IX TWE) oraz politykę współpracy w rozwoju (tytuł XX TWE). Upoważnienia do zawierania umów międzynarodowych są zawarte w różnych ogólniejszej natury rozdziałach Traktatu, przykładowo w art. 111 ust. 3 w odniesieniu do polityki walutowej.

Trzeba również podkreślić, że powierzenie kompetencji zewnętrznych nie może być rozumiane wyłącznie jako upoważnienie do zawierania umów międzynarodowych. Istnieje bowiem cały kompleks dziedzin powierzonych Wspólnocie, pozornie jako dziedziny regulacji wewnętrznej, lecz w rzeczywistości krepujących istotnie swobodę państw w sferze międzynarodowej. Tak jest np. w przypadku wiz, azylu, imigracji i innych polityk związanych ze swobodnym przepływem osób (tytuł IV). Środki w tych dziedzinach wydawane będą w ramach kompetencji wewnętrznych mających skutek zewnętrzny.

V. Należy zauważyć, że w wyniku przyjęcia Traktatu Amsterdamskiego zostały wprowadzone zmiany w zakresie III filara Unii Europejskiej, odnoszącego się do wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Postanowienia dotyczące polityki wizowej, azylu i imigracji zostały włączone do I filara UE, tzn. objęte współpracą o charakterze wspólnotowym. Środki podejmowane w ramach współpracy w tej dziedzinie znajdują obecnie podstawę prawną w Tytule IV („Polityki: wizowa, azylowa i imigracyjna oraz inne dotyczące swobodnego przepływu osób”).

Zgodnie z art. 61 TWE w celu ustanowienia stopniowo obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Rada przyjmie, w ciągu 5 lat od wejścia w życie Traktatu Amsterdamskiego, środki zmierzające do zapewnienia swobodnego przepływu osób oraz środki w sprawach azylu, imigracji i ochrony praw obywateli państw trzecich.

Ponadto Rada, na podstawie art. 62 TWE przyjęła rozporządzenie określające listę państw trzecich, których obywatele mają obowiązek posiadania wiz przy przekraczaniu granic zewnętrznych Unii Europejskiej.

Najnowszą regulacją odnoszącą się do powyższych kwestii jest Rozporządzenie Rady (WE) Nr 539/2001 z 15 marca 2001 roku (Dz. Urz. Nr L 81, 21.03.2001), zmienione Rozporządzeniem Rady (WE) Nr 2414/2001 z 7 grudnia 2001 roku (Dz. Urz. WE Nr L 327, 12.12.2001), określające państwa trzecie, których obywatele mają obowiązek posiadania wiz przy przekraczaniu granic zewnętrznych oraz państwa trzecie, których obywatele są wyłączeni spod tego obowiązku. Zgodnie z art. 1 ust. 1 powyższego rozporządzenia obywatele państw trzecich, które znajdują się na liście zawartej w Aneksie I ww. regulacji, mają obowiązek posiadania wiz przy przekraczaniu granic zewnętrznych państw członkowskich Unii Europejskiej.

Na tej liście znajduje się Turcja, co oznacza, że obywatele Turcji będą musieli posiadać wizę przy przekroczeniu granic zewnętrznych Unii Europejskiej.

VI. Dla ustalenia relacji między opiniowanym projektem wniosku o wypowiedzenie przedmiotowej Konwencji a regulacjami prawa wspólnotowego, zasadnicze znaczenie ma określenie znaczenia klauzuli najwyższego uprzywilejowania tj. „korzystania z traktowania kraju najbardziej uprzywilejowanego”. Powyższa klauzula oznacza, że drugiej stronie umowy przyznaje się taki zakres praw i przywilejów, jaki przyznano

obecnie lub jaki w przyszłości będzie realnie przyznany państwu (obywatelom, towarom) państwa trzeciego.

Zastosowanie tej klauzuli na mocy przedmiotowej Konwencji, w przypadku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, oznacza, że obywatele Turcji będą mieli pozycję równą obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej, podczas gdy Turcja (prawdopodobnie) będzie nadal państwem kandydującym.

W związku z powyższym, obywatele Turcji, mieliby prawo wjazdu na terytorium Polski na zasadach, na jakich do Polski wjeżdżać będą obywatele Unii Europejskiej, co zostało uregulowane w ustawie o zasadach i warunkach wjazdu i pobytu obywateli Unii Europejskiej oraz członków ich rodzin na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, która wchodzi w życie z chwilą akcesji Polski do Unii Europejskiej.

Biorąc powyższe pod uwagę, w odniesieniu do art. I omawianej Konwencji, regulującego zasady osiedlania się, przebywania, wyjazdu i przyjazdu pozwalam sobie stwierdzić, że odpowiednie zapisy Konwencji są sprzeczne z ww. przepisami prawa UE.

W związku z uwagami przytoczonymi powyżej, należy stwierdzić, iż państwa członkowskie nie mają w tej kwestii swobody zawierania umów korzystniejszych od przewidzianych w ww. Rozporządzeniu Nr 539/2001.

- VII. Odnosząc się do przyznanego w Konwencji prawa wykonywania handlu, przemysłu, rzemiosł i zawodów (art. IV Konwencji) należy zauważyć, że w art. 63 ust. 3 TWE stwierdzono, że Rada przyjmie środki dotyczące polityki imigracyjnej m.in. w dziedzinie warunków przyjazdu i pobytu, standardów dotyczących procedury wydawania przez państwa członkowskie wiz długoterminowych i zezwoleń pobytowych. Zgodnie z tym artykułem środki przyjęte przez Radę stosownie do tego punktu nie przeszkadzają żadnemu państwu członkowskiemu w utrzymywaniu lub wprowadzeniu w tych dziedzinach przepisów krajowych dających się pogodzić z postanowieniami niniejszego Traktatu i umów międzynarodowych.

Regulacja imigracji w celach wykonywania zatrudnienia lub prowadzenia działalności gospodarczej jest elementem zasadniczym polityki imigracyjnej, zaś rozwój spójnej

Wspólnotowej polityki imigracyjnej jest niemożliwy bez uwzględnienia warunków, które zostaną określone na podst. art. 63 ust. 3¹.

Tenże artykuł będzie również podstawą do przyjęcia Dyrektywy Rady w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu płatnego zatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej na zasadzie samozatrudnienia (COM (2001) 386 final), w projekcie której stwierdzono (art. 3), że dyrektywa będzie mieć zastosowanie do obywateli państw trzecich, z wyjątkiem sytuacji, gdy zastosowanie znajdują bardziej korzystne postanowienia:

- a) dwustronnych lub wielostronnych umów zawartych pomiędzy Wspólnotą, lub Wspólnotą i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, oraz państwem trzecim z drugiej strony,
- b) dwustronnych lub wielostronnych umów zawartych pomiędzy jednym lub więcej państwem członkowskim i państwami trzecimi.

Zgodnie z powyższym, **postanowienia art. IV Konwencji Osiedleńczej są zgodne z prawem Unii Europejskiej, skoro przewidują traktowanie obywateli Turcji na zasadzie najwyższego uprzywilejowania, a zatem przyznając im prawa takie same, jak obywatelom Unii Europejskiej.** Rozważenia wymaga jedynie celowość obowiązywania takich przepisów.

VIII. Podkreślić należy również, że pomiędzy Wspólnotą (wówczas EWG) a Turcją zawarty został w dniu 12 września 1963 r. Układ stowarzyszeniowy, który w Tytule II (Przepływ osób i usług) przewiduje stopniowe znoszenie barier i zapewnianie swobodnego przepływu pracowników, wykonywania działalności gospodarczej i świadczenia usług. Ustanowienie swobodnego przepływu osób i usług uzależnione jednak zostało od decyzji Rady Stowarzyszenia, które do tej pory nie zostały podjęte.

IX. Zgodnie z art. 307 TWE, „Postanowienia Traktatu nie naruszają praw i obowiązków wynikających z umów (...) dla państw członkowskich przystępujących przed datą ich przystąpienia, między jednym lub kilkoma państwami członkowskimi z jednej strony, a jednym lub kilkoma państwami trzecimi z drugiej.

¹ Tak Komisja Europejska w Memorandum wyjaśniającym do Propozycji dyrektywy Rady w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu płatnego zatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej na zasadzie samozatrudnienia, COM (2001) 386 final

W zakresie, w jakim umowy te są sprzeczne z niniejszym Traktatem, dane Państwo lub Państwa Członkowskie podejmą wszelkie odpowiednie kroki w celu usunięcia stwierdzonych sprzeczności. (...)”.

W orzeczeniu Komisja przeciwko Portugalii, Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał, że w każdym przypadku państwa członkowskie mają możliwość wyboru odpowiednich środków w celu dostosowania spornych umów, łącznie z ich wypowiedzeniem w sytuacji, gdy ich dostosowanie byłoby niemożliwe, natomiast znajdująca się w umowach klauzula umożliwiająca stronom wypowiedzenie umowy jest gwarancją poszanowania ich wzajemnych praw, co tym samym niweluje negatywne konsekwencje polityczne, z jakimi zwykle wiąże się wypowiedzenie umowy².

W swoim stanowisku negocjacyjnym w obszarze „stosunki zewnętrzne”, Polska zobowiązała się do wypowiedzenia traktatów i porozumień w odniesieniu do norm należących do tego segmentu stosunków zewnętrznych, który leży w zakresie kompetencji organów wspólnotowych lub które są sprzeczne z *acquis communautaire*.

W konkluzji pozwalam sobie stwierdzić, iż z punktu widzenia prawa Unii Europejskiej (w szczególności ze względu na uwagi zawarte w pkt V, VI oraz IX niniejszej opinii) zmiany wymaga art. I Konwencji osiedleńczej między Polską a Turcją, podpisanej w Ankarze dnia 29 sierpnia 1931r. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż z punktu widzenia prawa Unii Europejskiej nie ma przeciwwskazań do wypowiedzenia całości przedmiotowej Konwencji.

Do uprzejmej wiadomości:
Pan Włodzimierz Cimoszewicz
Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

² Sprawa C-62/98, Komisja przeciwko Portugalii, par. 40, 46, 49 i 58.